

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy órára ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 153. szám.

Csütörtök, július 9.

A császári kézirat.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, július 8.

Ausztria császáranak az ő osztrák miniszterelnökéhez, Körber dr.-hoz intézett kéziratáról tárgyilagosan nem kellene tovább tudomást vennünk, mint egyáltalán tudomást vennünk kell oly politikai fordulatokról, melyek az osztrák belpolitikában mennek végbe. Midőn azonban e kézirat tartalmával mégis foglalkoznunk kell, ugy ennek oka abban van hogy Ausztriából azt a véleményt iparkodtak elterjeszteni, hogy e kéziratban tekintetbe fognak vétetni a magyarországi parlamenti bonyodalmak is, mert ezek lettek volna voltaképpen okai az osztrák miniszterválságnak.

Ezt a véleményt természetesen célzatosan csinálták s annál ügyetlenebbül, mert sem a tényekkel, sem a kalendáriummal nem lehetett összhangba hozni. Az ausztriai válság alkotó elemei teljes számban megvoltak már, még mielőtt Magyarországon a Széll-kabinet visszavonult volna működése színhelyéről. Már akkor biztos volt a csehek kívánságai és a németeknek e kívánságok ellen való ellenállása folytán, hogy Körber többé nem remélheti a költségvetés politikai elintézését, egyéb javaslatokról nem is szólva.

Ausztriában azonban mindenképen Magyarországot akarták bünbaknak bélyegezni s úgy adták elő a helyzetet, hogy odaát csak úgy lesz megnyugvás, hogy a helyzet orvoslása csak akkor lehetséges, ha a miniszterelnök lemondási kérvényére a császár azzal fog válaszolni, hogy Körber ur megtett mindent, amit csak tehetett, nemcsak, hanem még ártatlan is abban, hogy ténykedése kisiklott, mivel ez eredménye szerint független volt a magyarországi bonyodalmaktól. Mindebből egy szó sincs a kéziratban. Körber ur becsületes és körültekintő fáradozását nagylelkűen és hízeglon méltatja a kézirat, de Magyarországról semmi említést sem tesz. És tárgyilag ez az egyedül helyes, politikailag egyedül korrekt. De ez az egyedül igazán okos is, mert bárhogyan érintették volna a magyar parlamenti eseményeket, a magyar ellenzéknek a legolcsóbb fegyvereket a legelkeseredettebb ellenálláshoz játszották volna a kezébe és illuzóriussá tették volna még azt a csak formális győzelmet is, melyet a Kossuth-párt tránzigens szárnya aratott tegnapelőtt az intránzigenseken.

Valószínű, hogy ehhez az eredményhez, mely tulajdonképpen nemleges, vasárnapi bécsi tartózkodása alkalmával Khuen-Hédervary gróf magyar miniszterelnök segítségével is hozzájárult, amennyiben neki, ha e kérdés egyáltalán komolyan szőnyegre került volna, arra kellett volna utalni, hogy így az ő munkája rendkívül megnehezítették, Körber pedig miben sem könnyebbítették meg.

Tehát e nemleges eredmény miatt bir reánk nézve érdeklő a kézirat. Bizonyítja ismét, miy magas alkotmányos érzelmet tanúsít a király mindig, tehát válságos helyzetekben is, hogy az osztrák császár soha sem fog a magyar király ellen fordulni. Ezzel a kézirattal egy nem veszedelem nélkül való előteletet háriottak el. Mert odaát Ausztriában, ha hivatalosan megállapították volna a belső vonatkozást a

magyar események és az osztrák reichsratban történő események közt, könnyen kedvet kaphatnának, Magyarországtól azt követelni, hogy belső fejlődésében az osztrák viszonyokat is vegye figyelembe. Az u. n. közös ügyek akkor egygyel szaporodtak volna a legaggasztóbb fajtából. A következmény természetesen nem lett volna más, mint újabb mély s talán többé jövő sem tehető megrendülése a monarchia másik államához való mostani közjogi viszonyunknak.

Ezt háritották el.

L. L.

Évi jelentés a jegyző-egyesületről.

A torontálmegyei községi és körjegyzők egyesületének tegnapi közgyűlésén, mint már említettük, Vihely Géza, az egyesület kitünő elnöke terjedelmes és körültekintő jelentésben számolt be az egyesület évi működéséről. A jelentést most a következőkben közöljük:

Mult évi május hó 11-én, továbbá július hó 8-án és ezt megelőzőleg megtartott két választmányi közgyűlésünk óta egyleti életünkben történtek körül kiváló mozzanatot képez az 1903. év január hó 1-én életbe lépett, a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó 1901. évi XX. t.-c. alapján kiadott ügyviteli szabályzatok szerinti tényleges működésünk. Ezen ügyviteli szabályzatok jó és árnyékoldalai a szak- és napilapokban vita tárgyát képezték, sőt még maig is képezik. Nekünk a gyakorlat adta meggyőződésünk, hogy bármily üdvös a szabályzat, mindaddig meddő marad, miglen a községi szervek szakegységekkel pótolva nem lesznek, vagyis a községek oly szervekkel nem rendelkeznek, a kik hivatásuk m-gaslatán állván, feladatuknak megfelelni képesek is lesznek. A községek egyedüli szakközége — elenyésző kivétellel, önhittség nélkül mondhatjuk — mi agyonterhelt, kellő méltatásban nem részesülő jegyzők vagyunk. Ambiciónkat, iparkodásunkat és ténykedésünket lesújtóan éri azon körülmény — a mely Európában egyedül álló — hogy mások hivatalbeli képtelenségeért mi tétetünk felelőssé, nekünk tétetik köteletség, hogy a képtelen községi közeg (bíró, pénztárnok, közgyám stb.) teendőit végezni tartozunk. Nem képtelenség, nem megbotránkozó és lealacsonyító az ilyen intézkedés, hogy mások mulasztásáért, képtelenségeért és hibájáért nem ök, hanem mások (vulgo jegyzők) büntetendők? Ha szükségessé a mostani községi állások, töltessenek be hivataluk betöltésére képes elemekkel, ha pedig ilyenekkel betölteni nem lehet, akkor mire való ezen állások rendszeresítése? Nem-e egyszerűbb lenne a község egyedüli szervéül a községi jegyzőt kimondani és melléje a kellő számú képzett segédszemélyzetet állítani? Akkor felelősségre vonásokról senki sem botránkozna meg. Helyzetünket részletesen illusztrálni nem tartjuk szükségesnek, mert mi és a viszonyainkat ismerő szakember azt amugy is tudja. Csak a rosszakarát nem látja be.

Bár, t. közgyűlés, nem volt szándékunk kritikát üzni, de azt hiszem, hogy feljajdulásunk indokolt és jogosult. Most pedig a közérdeket nagyban érdeklő körülményre óhajtjuk figyelmüket felhívni. Értjük a ma érvényben levő községi illetőségi ügyet. A községek részére kiadott gyám-ügyviteli szabályzat, illetve az 1898. év XXI. t.-c. 8. §-a oly terhes pénzbeli áldozatokat ró a községekre, a melyek a községek tönkretetésével egyértelmű. A törvény azt mondja, hogy az illetőségi község tartozik: a 7. éven felüli gyermekek, a kórházi vagy gyógyintézeti ápolásban nem részesülő betegek, a kórházakban vagy gyógyintézetekben való ápolásra nem minősített, valamint az ezekből elbocsátott gyógyíthatatlan betegek, nem közveszélyes elmebetegek, továbbá az ártalmatlan hülyék, siketnémák, vakok, nyomorékok és közsegélyre szorultakat gondozni, ápolni és eltartani. De hogy miből? arról megfeleldezik. A községek anyagi viszonyaihoz képest törekszenek is ebbeli kötelezettségüknek lehetőleg megfelelni, de Damoklesz kardjaként lebeg felettük az elhibázott illetőségi törvény, amely nem ismer a szülőközsegből elszármazó, bármily hosszú időn át más helyen tartózkodó egyén végső-

sorban illetőséget, mint a hol az illető született. Már pedig napról-napra tapasztaljuk, hogy oly egyének, a kik zsenge koruktól szülőközsegből elszármaztak, máshol neveltettek, kenyerüket máshol keresték és keresetüket, munkájukat máshol fogyasztották el, munkaképtelenségük aggkorában eltartásra szülőközsegből utaltatnak vissza. Már pedig, ha az illető nem is adózott — (amelynek igazolására helytelenül a születési község tartozik az ellenkezőt igazolni, ami lehetetlen) — mégis tartózkodási helyén munkájával, keresetével járult azon hely emelkedéséhez, amelynek munkája nélkül egyik város sem épülhetne oly rohamosan, mint hazánk városai azt mutatják. Azért azt tartjuk szükségesnek, hogy minden egyén illetősége legalább 10 évenként törvényhozásilag olyképp állapíttatnék meg, amint az az első népszámlálási, 1869. évi III. t.-c. utasításában kontemplálva volt, „mely szerint mindazon egyén, aki a népszámláláskor megszámláltatott és más községbeli illetőséget hiteltérdelem okmányokkal kimutatni képes nem volt, azon község illetőségéhez tartozónak tekintetett, ahol a népszámlálás őt találta.” Ily módon az illetőségek, legalább 10-10 évre vitájá kizárt volt. Hisz vannak olyan községek, amelyeknek elszármazott lelekszama nagyobb mint az ott maradt lakosok száma. Már most, hogy legyen képes az ilyen község a hozzája visszautasított munkaképtelen szegényeit és ezek 7 éven felüli leszármazóit eltartani? a kikre már senki sem emlékszik. Ez indított bennünket arra, hogy az illetőségi törvény ily értelemben megváltoztatását a központi egylet után javaslatba hozzuk.

1902. évben szeretett vármegyénk két főispánt nyert, kiknek beiktatásán egyletünk mint testület tisztelgett. Az egyik gróf Bethlen Miklós ö méltóságának június hó 6-án, a másik dr. Dellimanics Lajos ö méltóságának december 15-én tartott ünnepélyessége alkalmával esett meg. Előbbi betegsége folytán hivatalától felmentetett.

Az 1902. év folyamán 2 közgyűlést és ezt megelőzőleg 2 választmányi gyűlést tartottunk, melyben 8 határozat hozott és mind elintéztést nyert.

Az egyleti iktatóban befolyt 103, és az elnöki iktatóban befolyt 105 ügdarab, a mely nagyobb részt nyugdíjügyekre vonatkozott, mind elintéztést nyert.

Az 1902. év folyamán nyugdíjaztattak:

1. Gábor Ferenc nagy-jécsai jegyző	2000 kor.-val.
2. Özv. Topavicza Dömené bókai jegyző özvegye	550 „
és gyermekei nevelési járulékkára	500 „
3. Kaiser József számosi s. jegyző	400 „
4. Kovách Sándor lajosfalvi jegyző	1280 „
5. Dadits Alajos alibunári jegyző	1280 „
6. Mijatov Rada iláncsai jegyző	1580 „
7. Cíatricisz Istvánné gyermek-nevelési járuléka	400 „
8. Szekulits István kumáni jegyző	730 „
9. Milovacz Jenő szerb-csenei jegyző	1460 „
10. Perics Dömené orlováti jegyző özvegye	450 „
11. Özv. Pavlovits Sándorné di-nyási jegyző özvegye	600 „
gyermekeinek nev. járuléka	400 „
12. Duleszko Sándor iláncsai segéd-jegyző	580 „
13. Özv. Hosztinszky Károlyné cernyai jegyző özvegye	600 „
14. Ányos Lajos tógyéri jegyző	1440 „

Összesen . 14250 korona.

Az 1901. évben megszavazott . 2190 kor.-val szemben kedvezőtlen . 12060 kor.-val.

A nyugdíjintézeti számadásra nézve jelentjük, hogy az 1901. év végén mutatkozó vagyonunk volt . 386661 kor. 69 fill. 1902. év végén pedig . 390808 „ 17 „ növekvése . 4146 kor. 48 fill.

Nyugdíjalapunkat 1901. év végén terhelte: 43 jegyző, 46 özvegy, 45 árva = 134 egyén . 68810 kor. — fill.

1902. év végén 47 jegyző, 49 özvegy, 46 árva = 142 egyén . 76250 „ — „

kedvezőtlen növekvés: 4 jegyző 3 özvegy, 1 árva = 8 egyén . 7440 kor. — fill.

Miglen tehát a vagyonszaporulat . 4146 „ 48 „ a teher növekvése . 7440 „ — „

a kedvezőtlen különbözet . 3293 kor. 52 fill.

Ezen tapasztalat aggályt gerjeszt, és nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy a községekkel együtt, tagjaink törekedjenek nyugdíjintézetünk irányában, a járulékok pontos befizetése által ezen aggályainkat eloszlatni, mert már azon küszöbön állunk, hogy az ijesztő módon felmerülő behajthatlan követelések az egyensúlyt megintatják, ami csakis a járulékok fokozása által lesz elkerülhető. Ezt pedig senki sem kívánja. Elég csapás nyugdíjintézetünkre, hogy a jarkováci takarékpénztárnál kintlevő 20.000 korona követelésünktől, — ha jól emlékszem — már 10 év óta kamatot nem kapunk, sőt tőkénk veszélyben forog.

Ezuttal is kérem t. kartársaimat, hogy minden tagnak megküldött 1902. évi zárszámadási füzet 14—28. és a 31—36. lapjain kitüntetett hátralékokról vegyenek tudomást és lehetőleg szállítsák be sürgősen az illetékes m. kir. adóhivatalba.

Itt köszönettel felemlitem, hogy Mokrin község tisztikara a jegyzői nyugdíjalapunk javára rendezett táncvigalom tiszta jövedelmét, 136 koronával nekem beküldötte, mely összeg a nagybecskereki adóhivatalnak 3425/1903. n. t. alatt elkönyveltetett. Az egylet nevében köszönő elismerésemet nyilvánítom.

Egyben jelentem, hogy nyugdíj intézeti alapszabályunk az alispán urnak 2551/903. számú rendeletével a más megyékkel való viszonyosság tekintetében egészen átdolgoztatott, módosított, de sajnos még eddig kormányhatósági megerősítést nem nyert.

Orsó Gáspár egyletünk buzgó pénztárnokának adatai szerint egyletünk pénztári forgalmát és vagyonát képezi:

1901. év végén volt:
 készpénzben . . . . . 5456 }
 takarékbetétben . . . 215847 } 2213 kor. 03 fill.
 1901. évi tagdíj hátralék . . . 568 kor. }
 1902. évre előirátott . . . 1208 } 1776 kor.
 közgyűlési határozattal leiratott . . . 180 " }
 maradt beszédendő . . . 1596 kor.
 befolyt . . . . . 1202 " }

maradt 1902. év végén hátralék tagdíjban 394 kor.
 a múlt évihez képest 174 koronával kedvezőbb.

Az 1902. évi egyleti számadás alakul:
 készpénz bevételben . . . . . 1288 kor. 30 fill.
 takarékbetétben . . . . . 2575 " 73 " }
 összesen . . . . . 3864 kor. 03 fill.

Kiadás: készpénzben . . . 319252

takarékbetétben . . . 670— } 3862 kor. 52 fill.

maradt az 1902. év végén készpénzben . . . . . 1 kor. 51 fill.
 takarékbetétben . . . . . 300 " " }
 cselekvő hátralékban . . . 1433 " 74 " }
 összesen . . . . . 1735 kor. 25 fill.

Ezen cselekvő vagyonból törlesztendő az előírásban tartott, de tényleg a vármegye pénztárában a 3000 koronás stipendium alapra szolgáló s rég befizetett . . . . . 767 kor. 74 fill.

Marad 1902. év végén helyesbített vagyon . . . . . 967 kor. 51 fill.

Mely azonban a mai közgyűlés által elrendelendő törlések tekintetbe vételével mintegy 467 " 51 " leírásával vagyonunk állaga körülbelül 500 koronára tehető.

Ez alkalommal most már mint befejezett tényt jelenthetem, hogy a 3000 koronás közigazgatási tanfolyam stipendium alapítványunkat teljesen kifizettük és rendelkezésre bocsátottuk, de eddig a kormányhatósági jóváhagyásról értesítést nem kaptunk és ez az oka, hogy eddig az alap jövedelme nem fordított céljára. Remélhetőleg ennek adományozását az 1904. évi választmányi gyűlésnek első ízben lesz alkalma gyakorolni.

Egyleti tagjainak létszáma a következő:
 Az 1901. év végén (tagokkal együtt) volt . . . 213
 1902. évben csak 200
 kevesebb 13, törlesztendő 12 = ... 25

Maradt 1903. évre . . . . . 188 tag.

Ez igen sajnós jelenség. Új taggal egyletünk nem gyarapszik, pedig a szabályzat 5. §-a kötelező minden a megyében tényleg alkalmazásban levő községi és körjegyzőre nézve. Megválasztásukról egy hó alatt egyletünk főjegyzőjét, illetve pénztárnokát értesíteni tartoznak. Kívételt képeznek a segéd és szigorított jegyzők, a kik kötelező nyilatkozat beadásával léphetnek egyletünkbe. Az 1902. évi nyugdíjintézeti zárszámadás szerint meghalt . . . . . 9 }
 állásuktól megvált . . . . . 6 } 15
 maradna a 213-ból 198
 Jegyzővé választott . . . . . 13 }
 Segédjegyzővé pedig . . . . . 21 } 34
 egyletünknek már . . . . . 232 tagot
 kellene számlálnia. Holott rendszeresített jegyzői állás van 177
 és rendszeresített segédjegyzői állás van 114

Összesen lehetne . . . . . 291 tag.

Mély tisztelettel felkérem tehát mindazokat, akiket illet, hogy ebbeli kötelezéseknek, illetve

erkölcsi érzelmeiknek megfelelőleg egyletünkbe való belépésüknek tegyenek eleget. Eddig nem akartuk azon kényszereljárást követni, a mi Karunkra nézve nem is méltó, hogy belépésük a hatóság közvetítésével szorgalmaztassék. Ha már minden községi és körjegyző, valamint segédjegyző egyletünk pártolásában, érdekeik megóvásában, nyugdíjintézetünk jótéteményében részesül és azt lehetőleg minél nagyobb terjedelemben igénybe venni törekszik, joggal elvárható, hogy jól felfogott saját érdekében egyletünknek tagjává lenni kötelezessék.

A Délmagyarországi tanító-egylet internátusához való csatlakozás ügyében 1902. évi augusztus hó 21-én Versecon tartott értekezleten Forster Imre egyleti főjegyzőnkkel és Pozojevich István kartárral részt vettem. Ott elvi megállapodásra jutottunk. 221/902. sz. alatt választ is kaptunk, hogy a tanítói közgyűlés elvben elfogadja a csatlakozást, azonban közelebbi részletes feltételek és az internátusi alapszabálytervezet eddig velünk közölve nem lett és így ez ügyben előterjesztést szintén nem tehetünk.

Az 1902. évben a halál köztünk nagyobb aratást tartott, amennyiben 9-en dűltek ki az élők sorából. A végtisztességnél csak egynél vettünk részt, még pedig Hosztinszky Károly cernyai jegyzőnél, aki a horvátkecsai sarkterbe tetített örök nyugalomra. Ezen kívül meghaltak: Tapavicza Döme, Perits Döme, Pavlovics Sándor, id. Kozenkay Béla, Haderspeck János, Tóris Mátyás, Gábor Imre és Halász Ernő kartársak. Nyugodjanak békében.

Jelentésem e szomorú fejezetére legyen szabad egy örvedetesebb eseményt is felemlítenem. Erdemekben gazdag alelnökünk Horváth Károly f. é. május hó 10-én ünnepelte Nagy- és Kis-Tószeg községekben működésének 40 éves szolgálati jubileumát. Ezen ünnepelés annál is inkább kiválék a szokott, sablonszerű ünnepelések-ből, mert azt községének lakossága az ő tudta nélkül rendezte. Az önzetlen szeretet és tisztelet kifejezése volt. Bár egyletünk nevében, ugys mint barátja, akkoron személyesen üdvözöltem, nem tévedek, ha a tisztelt közgyűlést arra kérem, hogy ezen kiváló nester kartársunknak 40 évi közszolgálatának hervadhatatlan érdemeit jegyzőkönyvünkben felemlítsük és szeretetünkről biztosítsuk. És mivel ezen szokatlan ünnepelés értelmi és kivitelű szerzője Wéhner János nagytőszegi bíró volt, Wéhner urnak elismerésünket fejezzük ki. Szokatlan volt ezen ritka ünnep azért, mert a néptől származott. Ily méltatáshoz mi községi jegyzők hozzájárulva nem vagyunk.

Tisztelt közgyűlés! Nagy és észlelhető horderejű a „Magyar Hírlap“-nak 1902. évi december hava óta a községi jegyzők érdekében eddig kifejtett szolgálata. Támogassuk e lapot erkölcsileg és előfizetéseinkkel. Bár némiképp táian indokolt azon észrevétel, hogy kérdéses lap papírja és nyomása sokszor oly elmosódott, hogy gyenkebb szem alig olvashatja. De reményem, hogy tömeges támogatással e lap új betűket fog beszerezni s tetszetősebb külsejével fog megörvendeztetni.

A községi jegyzők irányában észlelhető jogszolgáltatás bizonytalanságával, sajnos, igen sokszor találkozunk. Alkalmat nyújtunk tárgysorozatunkban Orsó Gáspár indítványával foglalkozhatni. Itt csak annyit érintünk meg, hogy megelhetésünk van már kockázta. Újabb terhet vállainkra rakni minden felsőbb hatóság jogosultnak tartja magát, nemkülönben jövedelmünk csonkítására. A belügyi kormányzat mibe sem veszi szerzett jogainkat (utlevélügy, házassági akadályok aluli felmentések, stb.). Az igazságügyi miniszter a leltározásnál, a földmívelési miniszter a járlatoknál, a pénzügyminiszter az adó és becsélési bizonylatoknál jövedelmünk rövidítését eszközölte.

Megnyugvásunkra jelentem, hogy folyó évi ápril hó 27-én Nagybecskereken tartott egyleti értekezletünkön alkotott, a magánmunkálatokért szedhető szabályrendelet tervezet még ugyanazon napon alispán ur ő nagyságának benyújtott, a törvényhatósági bizottság által 644. kgy. 14.398/1903. V/25. szám alatt némi csekély módosítással határozattal emeltetett és megerősítés végett a m. kir. belügyminiszter ur ő nagyméltóságához leendő felterjesztése legközelebb várható.

Vége még tisztelettel jelentem, hogy a magyarországi községi és körjegyzők országos központi egylete 1902. évi október hó 26-án Budapesten tartotta meg rendes közgyűlését. Egyletünk képviselőit velem együtt megjelent Forster Imre főjegyző és Szávics Szilárd tagtárs. Azt hiszem, hogy eme közgyűlésre vonatkozó jegyzőkönyv felolvasását el lehetne tekinteni, mivel a gyűlés lefolyása a „Községi Közlöny“ 44/902. számában egész terjedelmében közölve lett és arról tagtársaink kellő tudomást szereztek.

Mielőtt tiszteletteljes évi jelentésemet befejezném, szíves figyelmüket felhívom azon mozgalomra, mely a vármegyei tisztviselőkkel való egyesülést tűzte zászlójára. A nélkül, hogy a tisztelt közgyűlés böles határozatának irányát szándékoznék szabni, véleményünk az, hogy az országos, valamint vármegyei jegyzői egyesületeket beszűntetnünk nem szabad; hanem módot kell találnunk

olytán egyesülésre, hogy működésünk, érdekbefolyásunk ott biztosítást nyerjen.

Elyben a csatlakozást tehát nem ellenezzük. Jelen 1902. évi jelentésünket kérem szíves tudomásul venni.

Kelt Grabácson, 1903. évi július hó 7-én.

Vihely Géza,
 egyleti elnök.

Tüdőbetegek szanatóriuma Bégaszentgyörgyön.

Közismert dolog, hogy a szenvedő emberiség tulnyomó százalékát a tüdőbetegek képezik. E mellett a tüdővész oly baj, mely ellen az orvosi tudomány még a mai előrehaladottsága mellett is csak a gyógyító természet hatatos segítsége mellett képes sikerrel küzdeni. Epp azért általános a törekvés mindenütt, hogy a tüdőbetegek különösen azon osztálya részére, kiknek nem adatott meg ama materiális erő, hogy bajuk gyógyítása végett Itália kék egét, avagy a déli tenger balzsamos levegőjét élvezzék, könnyebben hozzáférhő, de mindazonáltal természet fekvése és viszonyai folytán arra alkalmas helyen itthon is teremtsék meg egy menhely, hol távol a világ zajától s a természet csodás hatásu gyógyerejében találja meg a beteg a maga számára a kellő orvosi segítség mellett az esetleges gyógyulást.

A midőn Torontálvármegye intező köreiben is megpendült az eszme, hogy a megyében elharapódzott tüdővész elfojtására ily menhely, ugynevezett szanatorium létesítsék, Bégaszentgyörgy község előjárósága és intelligenciája sietett megragadni az alkalmat, hogy felhívja az intező körök figyelmét, miszerint évszázados nagy kiterjedésű és a természeti szépségekben bővelkedő parkja ily szanatorium helyéül ugyszólván praedestinalva van.

Hajdan ugy gazdagságáról, mint hazafiságáról országszerte híres család, az ittebeli Kiss-család létesítette e kertet, melynek mai még mindig 10 katasztrális holdnyi területű ültetvényei a remekebbnél remekebb és ritkábbnál-ritkább példányait tartalmaznak a mindenféle fák és ültetvényeknek és a melyre alapítói ezer és ezer forintot költöttek évente csak fentartási költségekben.

E kert száz meg száz fenyőjével, illatos hársaival és ózondus virágaival eddig valóságos holt kincset képezett, a mióta azt az uradalomtól Bégaszentgyörgy községe átvette, mert bár a község szépeért lelkesedő intelligenciája minden törekvését arra fordította, hogy a kertet eredeti szépségében továbbra is fenntartsa, és az annak kezelését átvett bégaszentgyörgyi park-egylet mindig azon buzgólkodott, hogy a kertet különösen a nagybecskereki közönség kiránduló helyévé avassa, e fáradozása mindeddig ismeretlen okokból hajótörést szenvedett.

Most végre van remény arra, hogy az e kertben elhelyezett tőke s ugy az ez által előállított természeti műkincsek kellő értékesítést nyernek.

Torontálvármegye mindenben nemesen gondolkodó intezői ugyanis Bégaszentgyörgy községének a szanatorium ügyében felterjesztett memorandumát megfontolás alá vevén, bizottságot küldöttek ki, hogy a kertet és az épületeknek szánt helyet megvizsgálván, ez ügybeni tapasztalatairól kimerítő jelentést tegyen.

E bizottság dr. Plechl Szilárd megyei főorvos és Ziegler Béla, a kir. államépítészeti hivatal mérnök személyében tegnap a helyszíre kirándulván, a tapasztalatról igen elismerőleg nyilatkoztak. Vármegyei ügybuzgó főorvosunk s ugy a kiküldött mérnök teljes szakértelemmel és körültekintéssel vették vizsgálat alá nemcsak a szanatorium helyéül szánt parkot és teret, de az ezen kérdéssel szorosan összefüggő közegészségi és közlekedési viszonyokat is és a tapasztalatról teljes meglegedésüket fejezvé ki, kijelentették, hogy különösen a kert elragadó természeti szépségei igen megfelelővé teszik azt egy tüdőbetegek szanatorium helyéül, s hogy a megyében ennél alkalmasabb hely alig lenne található, miért is az eszmét megvalósításában mindenben támogatni fogják.

Maga a község egyéb viszonyai, folyóvíz melletti fekvése, ártézi kutjai, vasuti összeköttetése, hetipiacai, két mészárszéke, számos kereskedője és iparosai s végül a községben levő orvos és gyógyszerár is teljesen kielégítik a szanatorium netáni egyéb szükségleteit. E mellett Bégaszentgyörgy község áldozatkész közönsége is erejéhez mért anyagi áldozatokkal iparkodik a nemes cél megvalósítását támogatni, a mennyiben kertjét a szanatorium céljára használatul ingyen átengedi, az építéshez szükséges összes téglá és cserép anyagot, ugy a homokot is önköltségen előállítja és az építkezéshez rendelkezésre bocsátja, nemkülönben a kerten kívül netán szükséges területet tulajdonjogilag feláron átadja. Ehhez járul, hogy az államépítészeti hivatal a tervek és költségvetés elkészítését, s ugy az építkezésre való felügyeletet a humánus célra tekintettel ingyenesen felajánlotta, ami a szanatorium létesítését anyagilag is tetemesen elősegíti, ugy hogy az mielőbb megvalósulhat.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/8 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/4-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Kinevezés a pénzügyigazgatóságnál.** A pénzügyminiszter Kegye Sándor soproni és Lipnoviczky István miskolci pénzügyi segéd-titkárokat a nagybecskereki pénzügyigazgatósághoz pénzügyi titkárokká végleges minőségben, dr. Dragonescu Titus pénzügyminiszteri díjnokat pedig ideiglenes minőségű díjtalan fogalmazó gyakornokká nevezte ki.

— **A megyés püspök diszelnöksége.** Az augusztus hóban Temesvárot megtartandó országos dalünnep végrehajtó bizottsága tudvalevőleg diszelnökévé választotta Dessewffy Sándor csanádi püspököt, a mit küldöttségileg tudattak a főpappal, ki a választást szívesen fogadva, most tartalmasan szép levelet intézett dr. Telbisz Károly temesvári polgármesterhez, mint a végrehajtó-bizottság elnökéhez, melyben megköszönve a választást, kifejezi örömét a város szép, művészi ünnepén s Isten áldását kéri a magyarországi dalosok működésére. A művészlelkű főpap, Csanádegyházmegye védőszentje Szent Gellért szobrának vert ezüstből készített másolatát egyik földijul ajánlotta föl az ünnepségnek.

— **Gombos mérnök Nagybecskereken.** Megírtuk, hogy a kereskedelemügyi miniszter a polgármester újbóli kérésére a bégai vashidak építésének ellenőrzésével Gombos Mihály kir. mérnököt bízta meg. Gombos mérnök ma reggel már Nagybecskerekre érkezett, hogy a szükséges előmunkálatokat megtegye.

— **Zavargás Torákon.** A közeli Torák községben a szerződött oláh aratómunkások szocialista izgatók fölbujtására megtagadták szerződésbeli kötelezettségeiket s kijelentették, hogy mindaddig nem állanak munkába, amíg különböző képtelen követeléseiket nem teljesítik. Daniel Ferenc főszolgabíró már tegnapelőtt künn járt Torákon s igyekezett szép szerével rábírní a nyugtalankodó munkásokat, hogy teljesítsék kötelezettségüket, de hiábavaló volt, sőt mikor a törvény büntető hatalmára figyelmeztette őket, nyílt ellenszegülésben törtek ki. Daniel Ferenc főbíró visszajött erre Nagybecskerekre s ma reggel 4 órakor 30 csendőrral újból kiment Torákra, hogy a sztrájkolókat ellen megindítsa a vizsgálatot s a fölbujtókat kinyomozza. A főbíró ma délelőtt 90 embert hallgatott ki, akik azonban nem akarják megvallani, hogy kik bujtották föl őket s mindegyik azt mondja, hogy saját elhatározásából tagadta meg a munkát. Ezzel a viselkedéssel szemben a főbíró kénytelen a törvény rendelkezéseit alkalmazni, a mely hatvan napig terjedhető elzárással bünteti meg a szerződést megtagadó munkást s fölhatalmazást ad arra, hogy a hatóság a büntetés kiszabását nyomban foganatosíthassa. Mivel azonban az erősebb föllépéshez nagyobb fegyveres erő szükséges, hogy annak már pusztán a jelenléte is visszatartsa a rendetlenkedőket az ellenszegüléstől s így az esetleges véres összetűzéstől, Daniel főbíró kérésére Jankó Ágoston alispán ma délből egy század katonaságot küldött Torákra. A katonaság mindaddig künn marad, míg a főszolgabíró a büntetést foganatosítja, illetőleg az aratók munkába állanak. Remélhető, hogy az erőyes intézkedések észretérik a fészkelődőket s nyugodtan teljesíteni fogják az elvállalt munkát, a melyre magukat önszántukból kötelezték.

— **Leforrázta magát tejjel.** Szlavkov Obrad nagybecskereki földmives felesége tegnap reggel tejet forralt s a forró tejet tartalmazó edényt a konyhában levő asztalra helyezte. A konyhában játszott Szlavkov Voiszlav nevű 8 éves fia, aki midőn egyedül maradt zsámolyt tölt az asztal elé s arra felkapaszkodva a forró tejet fujni kezdte. A gyerekek tetszhetett a mulatság, mert ugrálni és tapsolni kezdett. A kedvtelésnek azonban nemsokára nagyon szomorú vége lett, mert ugrálás közben a zsámoly kicsúszott a gyermek lába alól, úgy hogy az az asztalra igyekezvén kapaszkodni, a forró tejet magára rántotta s az egész alsó testét leforrázta.

A gyermek sikoltozására besiető anya súlyosan összeégve találta kis fiát, aki, bár sebei súlyosak, valószínűleg életben marad.

— **Pénzhamisítók Pancsován.** Jelentettük, hogy a pancsovai rendőrség egy pénzhamisító bandának jött a nyomára, melynek fejét Fellner Józsefet már letartóztatták. A nála lefoglalt hamis tizkoronások, az osztrák-magyar bank véleménye szerint úgy hasonlítanak a valódiakhoz, hogy azokat csak nagynehezen lehet az igazaktól megkülönböztetni. A rendőrség tegnap letartóztatta a banda egy másik tagját Galambos Istvánt, kinek az volt a feladata, hogy Erdélyben utazgatva, hamisítványokon tulajdon. Megmotoztatásakor találtak nála 60 drb. hamisítványt és 700 korona forgalomban levő pénzt. Mindkettőt bevitték a temesvári kir. ügyészséghez.

— **A szerelmes inas.** Tegnap számunkban közölt ily című híreinkre vonatkozólag pótlólag közöljük, hogy a szerelmes inast Bálint Ferencnek hívták s keservében csakugyan a Tiszába ölte magát. Tegnapelőtt este még ki is fogták holttestét Tarassnál a Tiszából s tegnap eltemették.

— **Kisértetek Szerb-Kereszturon.** Tragikus história történt nemrégiben, mint Török-Kanizsáról írják, Szerb-Keresztur községében, melynek epilógusa minap játszódott le a törökkanizsai járásbíró előtt. Polacsek Adolf szerb-kereszturi tanító hivatalos elfoglaltságától nagyon ráért arra, hogy hajmeresztő regényeket és spirítizta könyveket olvasson, mik persze az élénk fantáziája tanfőru elméjét gyakran foglalkoztatták. — Egy koromsötét éjszakán álmatlanul forgolódott ágyában a tanító ur s mikor éjfél elűtötte a toronyóra, különös neszt, sutogást, majd dübörgést hallott, mely mintha fölülről közeledne feléje. A titokzatos suhogás csakugyan mind erősebben s mind közelebből hallatszott, mignem közvetlen feje fölé a fülsiketítő tombolás, kísérteties üvöltés, láncsörgés hallatszott, közbe-közbe felbeszakítva haldoklók nyögéséhez hasonló hangok. A rémítő jelenetre égfelé állottak Polacsek hajszálai s rémülete tetőpontra hágott, mikor mély hangon ezt a szöveget hallotta, mintha a föld alól jönne:

— Polacsek, Polacsek! Eljöttünk érted.

Kiugrani az ágyból, neki menni az ablaknak s pongyolában kiröpülni az udvarra: csak pillanat műve volt. Ebben a pillanatban iszonyu durranás reszkettette meg a levegőt, s a tanító eszméletlenül esett össze. Még csak arra emlékszik homályosan, hogy előtte három fehér lepelbe burkolt alak emelkedett a magasba. Mikor hajnal felé magához tért, legnagyobb csodálkozására egy dohányszakó volt a kezében, melyet tüzetesen megvizsgálva, megismerte abban a házigazdája, Setyerov Jása kocsisának a kosborét. Ez aztán megmagyarázott mindent, s kiderültek a részletek akként, a mint azokat tegnap a büntető tárgyalás iratai feltüntették. A házigazda kocsisai ugyanis észrevevén, hogy lakójuk magába zárkózott és félenk természetű, egy este összebeszélték, s fellopóztak a padlásra, ahol örült kankánt jártak, láncokat csörgettek, s talán tovább is folytatták volna, ha a szomszéd kertjéből puskalövést nem hallottak volna, a mire ők is megijedtek, s hanyatt-homlok rohantak neki a kerítésnek, miközben egyik elvesztette a dohányszakóját s ez lett árulójuk. Polacsek rögtön feljelentette a kísérteteket, a kik a csendőrok előtt be is ösmerték a csinyt, de a bíróság előtt letagadták, mire fölmentették őket. A tanító föllebezett s egyuttal rögtön kihurcolkodott a kísértetek tanyájáról, s elköltözött Szeged városába, ahol a Boszorkányszigettől lehető távolban vett lakást.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése július hó 9-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 9.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott

Napirend előtt Rátkay László támadja Kolossváry honvédelmi miniszternek a véderő-bizottságban tett legutóbbi kijelentéseit.

Rátkay támadására Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök felelt s kijelentette, hogy érdemlegesen nem válaszolhat, mivel a bizottság még nem tárgyalta a dolgot.

Ezután folytatták a miniszterelnök programja fölött a vitát, melyben ma Kecskeméthy Ferenc és Visontai Soma vettek részt, a kik a miniszterelnök programja ellen beszéltek.

A pápa állapota.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata) Délelőtt 9 óra 30 perckor táviratozzák Rómából: Éppen most ért véget az orvosi konzilium, mely szerint a pápa állapota változatlan. A szent atya az éjszakát aránylag csendesesen töltötte. A gyöngeség tart. A pápa kétszer evett huslevest. Ezuttal az orvosok a nagy betegnél oxigén helyett digitaliszt alkalmaztak. A doktorok vesebeli komplikációtól tartanak, mert a vese kiválasztás elmaradt.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Déli 12 órakor táviratozzák Rómából: A pápa állapotáról legujabban kiadott orvosi jelentés a következő: Ö szentsége állapota a lehető legjobb. Ugy a tüdő, mint a többi szervek normálisan működnek. A szent atya az életveszélyen túl van.

Az orvosok a pápa szívós szervezetét tekintve, biznak felépülésében is.

Graenzenstein államtitkár visszavonulása.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben azt beszélnek, hogy Graenzenstein államtitkár visszavonul állásától és a képviselőségtől is. A fáma már utódját is tudni véli, aki Neményi Ambrus lenne.

Elhunyt főispán.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Potsa József Háromszék-vármegye főispánja tegnap hirtelen meghalt. Utódjául Székely György képviselőt emlegetik.

Pauler Gyula meghalt.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Veszprémből táviratozzák: Pauler Gyula, az európai híri történet-tudós, az országos levéltár főlevéltárosa ma reggel badacsonyi villájában meghalt. A kitünő tudóst szívvelhűdés ölte meg.

Loubet elnök Londonban.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból táviratozzák: Loubet elnök tegnap délelőtt inkognitóban látogatást tett Windsorban. Délután 4 órakor csapatszemle volt Aldershotban, melyen részt vett az elnök, Edward angol király a királyi család tagjainak kíséretében. Este fél 9-kor az elnök tiszteletére Landsdowne márkibédét adott, mely után a Buckingham-palotában udvari bál volt. Loubet elnök ma reggel elutazott Londonból s az angol király melegen elbucszott tőle.

Öngyilkos földbirtokos.

Budapest, július 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyváradról jelentik: Berencei Kovács Elemér földbirtokos tegnapelőtt a biharmegyei Berence községben agyonlötötte magát. Tettének oka valószínűleg anyagi zavar.

Szerencsétlenül járt magyar kivándorlók.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) New-Yorkból jelentik: A Virginia államban, Rocksics mellett történt vasuti szerencsétlenségénél elpusztultak közt van 11 magyar kivándorló Erdélyből. Hozzá tartozóikat a konzulátus értesíteni fogja.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak többé-kevésbé emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.36—
Tengeri (júliusra)	6.35—
Tengeri (augusztusra)	5.20—
Tengeri (májusra 1904.)	5.35—
Zab (októberre)	6.27—

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

2845. tkvi szám. 1903.

566—1.1

Árverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság a nagyszabados általános takarékpénztárnak, valamint Kurländer Imrénének kisk. Vladiszavlyev Dusan, Danica és Sándor elleni 170 kor. 30 fillér s jár iránti s illetve 54 korona 40 fillér iránti végrehajtás ügyében a dr. Pollák Gyula perlaszi ügyvéd által tett utóajánlat folytán a 9006/902. tkvi számú árverési hirdetmény, mint egyszerű árverést elrendelő végzés alapján foganatosított árverésnek vonatkozó részében való hatályon kívül helyezése mellett az ezen kir. járásbíró területén Tomasevác község határában fekvő és a tomaseváci 2280. sz. tkvben foglalt IV. A. 118. hrsz. 1 hold 800 □-ól szántóra 843 korona becsárban az újabb árverést az 1881. 60. t.-c. 187. §-a alapján elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomasevác községében 1903. évi július hó 25. napján d. u. 2 órakor fog megtartani a következő ugy a tkvi hivatalban, mint Tomasevác községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál, 1903. május hó 13-ik napján.

Tóth,
kir. járásbíró.

● A „Torontál” kiadóhivatalában ●

kapható

Somfai Jánosnak

Kutyavár

és más apróbb históriák

című könyve,

melyet ugy a sajtó, mint a közönség nagy elismeréssel fogadott.

Ára:

● füzve 3 kor. — kötve 5 kor. ●

(524—x.17)

Hirdetmény.

A Torontálmegye hatósága, mint a volt nagykikindai kerület jogutódának keze'ese alatt álló Szervinácz-féle alappól az 1903/4. tanévtől kezdődőleg, egy évi 300 koronával javadalmazott ösztöndíj állomás töltendő be.

Ezen ösztöndíj elnyeréséért pályázhatik minden szegény sorsu, jó erkölcsi magaviseletű és jeles, de legalább is dicséretes előmenetelű gör. kel. hitvallású és szerb nemzetiségű gimnáziumi tanuló, ki a most felsorolt feltételeket igazolni képes.

A fenti feltételeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvények legkésőbb november hó 1-ig az illető gimn. igazgatóság útján, avagy közvetlenül Torontálmegye alispánjához nyújtandók be.

A beérkező pályázatok felett Torontálmegye közönsége fog a pályázati határidő letelte után megtartandó legközelebbi közgyűlésen végérvényesen határozni.

Az ösztöndíjjal javadalmazandó tanulóknak az ösztöndíj két egyenlő részletben fog január és július hónapokban Torontálmegye pénztárából kiszolgáltatni, a midőn is az ösztöndíjas az alapító levél 4. pontja értelmében köteles leendő jó erkölcsi magaviseletét és minden egyes tantárgyból az elmúlt félévben tanított jeles, vagy legalább is dicséretes előmenetelét illetékes hatósága által kiállított bizonyítvánnyal igazolni.

A mennyiben az ösztöndíjas a 4. pontban megszabott feltételeknek mindenkor pontosan megfelel, ezen ösztöndíjat nem csak a VIII. gimnázialis osztály bevégezteig, hanem szabadon választandó szaktudományára végleges befejeztéig élvezi.

Nagybecskerek, 1903. július 1-én.

Jankó,
alispán.

565—3.1

SOK PÉNZT!

1000 koronát is havonta szerezhet bárki becsületos mton. (Mellékteresekeképpen is.)
Bővebb felvilágosítást következő címen kell kérni:

„Reell 72”

Annoncen-Abteilung des „Merkur”
Stuttgart, Bergstrasse.

(513—52.9)

16.303. I. szám.

Magy. királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Miskolc.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak alólírott üzletvezetősége nyilvános pályázat útján biztosítani kívánja a vonalain alkalmazott azon hivatalnok és hivatalnok-gyakornokai részére szükséges egyenruhadarabok készítését, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében szolgálat közben egyenruhát viselni tartoznak.

Az ezen hivatalnokok és hivatalnok-gyakornokok által rendszerint viselendő egyenruhadarabok a következők: nyári zubbony, tavaszi és őszi zubbony, téli zubbony, nyári nadrág (sötétkekes, szürke vagy drapp színű posztóból), tavaszi és őszi nadrág, téli nadrág, tavaszi és őszi felöltő, téli felöltő, sapka, nyakravaló, keztü, karkötő, rangjelző rózsák.

A felemlített ruhadarabok készítéséhez megkivántató felsőkelméket tartozik azon cég, ki a ruhadarabok elkészítésével megbízatni fog, bármely belföldi posztógyáronál beszerezni.

Ezen ruhadarabok elkészítésére és szállítására vonatkozó részletes feltételek megszereshetők az alólírott üzletvezetőségnél a hivatalos órák alatt, mely feltételek alólírottan az ajánlattal együtt következő felirattal ellátva:

„Ajánlat a hivatalnoki egyenruha darabok elkészítése iránt” 1903. évi július hó 28-án déli 12 óráig az alólírott üzletvezetőséghez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők, hová is bánatpénz-képen, mely esetleg óvadék gyanánt is fog szolgálni, 400 korona készpénzben vagy értékpapirokban 1903. évi július hó 27-én déli 12 óráig beküldendő.

Az alólírott üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlott egységárakra, szabadon választhasson és fogadhasson el.

Miskolc, 1903. évi június 30-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Harisnya-gyár.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására adni, hogy a helyben már évek óta fennálló

harisnyáaru-gyárat átvettük.

Gyárunkat a legújabb szövőgépekkel szereltük fel, miert is abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden e szakmába vágó cikket, ugymint: **női harisnyát, keztüt, férfi-harisnyát, sportinget, gyermek-harisnyát, szabadalmazott módon szöve, mindenféle mintában, kötéseket** finom gyapotból, cernából és selyemből gyártva készíthetünk.

Elvállaljuk továbbá a legfinomabb, minden színű és mintájú harisnyák javítását is.

Tisztelettel

Kugler Lipót és fia,
Nagybecskerek, Bakics-utca.

(498—10.8)

17.397/1903. III. szám. Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Szeged.

Pályázati hirdetmény.

A Nagy-Becskerek állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi január hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át vagyis 1908. évi december 31-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: Az emeleten: 3 vendégszoba, 1 előszoba, lakásul 3 szoba. A földszinten: 1 cselédszoba, 1 pincér szoba, 1 éléskamra, 1 konyha, 1 söntés, továbbá 2 pince, 2 padlás, 150 m² területű gazdasági udvar és használatra átengedtetik az I—II. (99 m²) és III. (41 m²) osztályu éttermek.

Az egy korona bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Nagy-Becskerek állomása pályaudvarán levő vendéglői üzletre” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi július hó 25-én déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárában 1903. évi július hó 24-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyamnak 90% szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (1. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miert is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi június hóban.

(3.3)

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.